

**Sayın Maryam Abdullah Al Attiyah,  
GANHRI Başkanı, Katar UIHK Başkanı,**

Bu mektubu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu olarak Filistin'de yaşanmakta olan insani krizle ilişkin yürüttüğümüz çalışmalar hakkında şahsınızı bilgilendirmek ve değerli katkılarınızı doğrultusunda Filistin Bağımsız İnsan Hakları Komisyonunu desteklemenin yeni yollarını araştırmak için yazıyorum.

Gazze'ye yönelik ağır saldırılar ve orantısız güç kullanımı bölgede ciddi bir insani krize yol açmış; çocuklar, kadınlar ve yaşlılar da dâhil en kırılgan grupları orantısız bir şekilde etkilemiştir. Uluslararası insancıl hukuk ilkelerine göre çatışmaların yıkıcı etkilerinden korunması gereken sivil nüfus, bu saldırıların tam merkezinde bırakılmıştır. Cenevre Sözleşmeleri uyarınca açıkça savaş suçu işlenerek, Filistin halkı kabul edilemez biçimde “toplu cezalandırmaya” maruz bırakılmıştır.

Kurumumuz, bir ulusal insan hakları kurumu olarak mevcut durumu yakından takip etmekte ve İsrail'in savaş suçu teşkil eden eylemlerine ilişkin ulusal ve uluslararası düzeyde farkındalık oluşturmak amacıyla yetkisi dâhilinde çeşitli girişimlerde bulunmakta kararlıdır.

Avrupa Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı (ENNHRI)'nın aktif üyesi olarak Kurumumuz ENNHRI bünyesindeki diğer ulusal insan hakları kurumlarına 13 Ekim 2023 tarihinde bir mektup göndermiştir. Bu mektup, sivil yerleşim yerlerini ayırım gözetmeksizin hedef alınmasının yanı sıra Gazze'ye hayati önem taşıyan gıda, enerji ve insani yardımın kesilmesinin ciddi etkilerini vurgulamıştır. "Toplu cezalandırma" gibi insanlık dışı muameleler sertçe kınanmış ve akran ulusal insan hakları kurumları sorunun sivillerin her durum ve koşulda korunduğu, adil ve diplomatik yöntemlerle çözüme kavuşturulması hususunda duyarlılık oluşturmaya davet edilmiştir.<sup>1</sup>

Kurumumuz, 27 Ekim 2023 tarihinde Küresel Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı (GANHRI) üyesi 120 akran ulusal insan hakları kurumuna, Gazze'deki sivil halka yönelik savaş suçu teşkil eden sistematik saldırılara son verilmesi çağrısında bulunan bir mektup göndererek çalışmalarını genişletmiştir. Bu mektupta, Filistin Bağımsız İnsan Hakları Komisyonu (ICHRP) ile dayanışma

---

<sup>1</sup> <https://www.tihek.gov.tr/en/official-letter-on-ending-inhumane-treatments-in-gaza>

içinde olduğumuz vurgulanmış olup tüm GANHRI üyeleri bu vahşete karşı daha duyarlı olmaya ve Gazze'deki insan hakları ihlallerinin sona ermesinde etkin rol oynamaya çağırılmıştır.<sup>2</sup>

13 Ekim 2023 tarihinde Kurumumuz tarafından "Filistin ve İsrail Arasında Yaşanan Çatışmaların Durdurulmasına Yönelik Basın Açıklaması" yayınlanmış olup bu açıklamada insancıl hukuk açısından temel önceliğin, çatışmalarda sivil halkın can ve mal güvenliğinin bir an önce sağlanması olduğu vurgulanmıştır<sup>3</sup>.

Müteakiben, 18 Ekim 2023 tarihinde Kurumumuz tarafından "Gazze'deki Bir Hastanenin İsrail Tarafından Hedef Alınmasına İlişkin Basın Açıklaması" yayınlanmıştır ve insani krizin altı çizilerek uluslararası toplum İsrail'in çirkin eylemlerine karşı harekete geçmeye çağırılmıştır.<sup>4</sup>

22 Ekim 2023 tarihinde Kurumumuz internet sitesinde yayımlanan "Gazze'de Sivillerin Bulunduğu Yerlerin İsrail Tarafından Hedef Alınmasına İlişkin Basın Açıklamasında", İsrail'in Filistinli sivillere yönelik bir devlet politikası olarak yürüttüğü sistematik, kuşatıcı ve yok etmeyi amaçlayan bu orantısız şiddet eylemlerinin bir savaş suçu oluşturduğunun altı çizilmiştir. Birleşmiş Milletler (BM) üyesi devletler başta olmak üzere tüm uluslararası kurum ve kuruluşlar bu tarihi trajedi karşısında insanlık onurunu ve insan haklarını muhafaza etmek için daha yapıcı bir tavır almaya davet edilmiştir.<sup>5</sup>

27 Ekim 2023'te Kurumumuz internet sitesinde yayımlanan "İsrail'in Gazze'de Savaş Suçu Teşkil Eden Saldırılarının Sona Erdirilmesine İlişkin Basın Açıklamasında", tüm dünyanın gözü önünde Filistinlilerin kitlesel etnik temizlik tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı vurgulanarak, uluslararası toplumun bütün aktörleri bu vahşet karşısında daha dirayetli biçimde duyarlılık göstermeye, Gazze'de yaşanan insan hakları ihlallerini sonlandırma noktasında etkin bir rol üstlenmeye çağırılmıştır.<sup>6</sup>

Son olarak, 31 Ekim 2023'te Kurumumuz tarafından "Türk-Filistin Dostluk Hastanesi'nin İsrail Güçlerince Vurulmasına Yönelik Basın Açıklaması" yayınlanmış olup, İsrail güçlerinin 30 Ekim 2023 tarihinde Gazze'de tek kanser hastanesi olan Türk-Filistin Dostluk Hastanesi'ni hedef aldığını belirtilmiş ve bu eylemin Filistin halkının soykırım yapmak suretiyle yok edilmesini amaçlayan insanlık suçunun bir tezahürü olduğunu vurgulanmıştır. Açıklama, İsrail'in hastaneleri, tıbbi tesisleri,

<sup>2</sup> <https://tihek.gov.tr/en/letter-on-the-cessation-of-systematic-attacks-against-civilians-in-gaza-that-constitute-war-crimes>

<sup>3</sup> <https://tihek.gov.tr/press-release-on-cessation-of-conflicts-between-palestine-and-israel>

<sup>4</sup> <https://tihek.gov.tr/press-release-on-the-targeting-of-civilians-in-gaza-by-israel>

<sup>5</sup> <https://tihek.gov.tr/press-release-on-the-targeting-of-civilians-in-gaza-by-israel>

<sup>6</sup> <https://www.tihek.gov.tr/en/-press-release-on-the-cessation-of-israels-war-crimes-attacks-in-gaza>

sağlık personelini ve yaralı sivilleri hedef alan saldırılarının, savaş hukukunu belirleyen Cenevre Sözleşmelerine de aykırılık teşkil ettiğini vurgulamıştır.<sup>7</sup>

Söz konusu basın açıklamalarının yanı sıra, 24 Ekim 2023 tarihinde Türkiye'nin ulusal haber ajansı olan Anadolu Ajansının internet sitesinde, kaleme almış olduğum "Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve İnsancıl Hukuk Bağlamında Gazze'de Yaşanan İnsanlık Krizi" başlıklı makale yayımlanmıştır. Makalede, İsrail'in Gazze'deki halka yönelik topyekûn ablukasının, İsrail yetkililerinin Filistinlilere karşı işlediği apartheid ve zulüm yoluyla insanlığa karşı suçların bir parçasını oluşturduğu vurgulanmıştır.<sup>8</sup>

Ayrıca Kurumumuzun YouTube hesabında paylaştığımız "TİHEK Akademi: İnsan Hakları Söyleşileri" girişimimiz kapsamında bir dizi söyleşi gerçekleştirilmiştir. Bu söyleşiler ile uluslararası hukuk ve insancıl hukuk bağlamında Filistin sorununun çeşitli yönlerinin aydınlatılması hedeflemiştir. 26 Ekim 2023 tarihinde Profesör Dr. Yücel Acer ile "Meşru Müdafaa Hakkı, Uluslararası İnsancıl Hukuk ve İsrail'in Eylemleri" konusunda ve 2 Kasım 2023 tarihinde Doç. Dr. Muhammed Demirel ile "İsrail Bağlamında Güçlünün Hakkına karşı İnsani Hukuk"<sup>9</sup> konusunda söyleşi gerçekleştirilmiştir.<sup>10</sup> 23 Ekim 2023 tarihinde ise Profesör Dr. Berdal Aral, "Uluslararası Hukuk Bağlamında Filistin Sorununun Geleceği" konusunda görüşlerini paylaşmıştır.<sup>11</sup>

01.11.2023 tarihinde TRT Haber televizyon kanalında konuk olarak katıldığım programda, İsrail'in Filistin'e yönelik saldırıları ve eylemleri hakkında uluslararası hukuk ve insancıl hukuk bağlamında bir değerlendirme yapılmıştır. İsrail'in saldırılarının Cenevre Sözleşmeleri uyarınca savaş suçu teşkil ettiği hususu vurgulanmış, uluslararası kurum ve kuruluşların sürecin acil bir biçimde demokratik yollarla çözülmesi için küresel sağduyu temelinde gerekli girişimlerde bulunması gerekliliği yinelenmiştir.

Komisyon tarafından gönderilen ve GANHRI tarafından tarafımıza iletilen 25 Ekim 2023 tarihli mektup, istendiği şekilde ateşkes ve sivil koruma, koşulsuz insani yardım, hesap verebilirlik ve çatışmanın kök nedenlerin ele alınmasının önemi hususlarına vurgu yapılarak ivedilikle Dışişleri Bakanlığımıza iletilmiştir.

<sup>7</sup> <https://tihek.gov.tr/press-release--on-the-targeting-of-the-turkish-palestinian-friendship-hospital-by-israeli-forces>

<sup>8</sup> <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-uluslararasi-hukuk-baglaminda-gazze-de-yasanan-insanlik-krizi/3030749>

<sup>9</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=-BufcOKrnew>

<sup>10</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=-BufcOKrnew>

<sup>11</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=-BufcOKrnew>



Ayrıca, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirilen toplantısında, Uluslararası Hukuk ve İnsancıl Hukuk Bağlamında İsrail'in Filistin'de Gerçekleştirdiği Hak İhlalleri ve Savaş Suçlarının Araştırılması ve Raporlanması Komisyonu oluşturulmuştur. Ayrıca “Uluslararası Hukuk ve İnsancıl Hukuk Bağlamında İsrail'in Filistin'de Gerçekleştirdiği Hak İhlalleri ve Savaş Suçlarının Araştırılması” başlıklı bir rapor yazılması kararlaştırılmıştır. Kurulan Komisyon tarafından yürütecek çalışmalara ve hazırlayacağımız tematik rapora ilişkin katkılarınız oldukça kıymetli olacaktır.

Bu süreç boyunca Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu olarak Komisyonla ve Filistin halkıyla sarsılmaz bir dayanışma içinde olduğumuzu yeniden teyit etmek isteriz. Bu dayanışmayı daha da güçlendirmek için aktif biçimde yenilikçi yaklaşımlar araştırmaya son derece kararlıyız. Bu bağlamda, GANHRI ve Katar UIHK'i ile işbirliği içerisinde yürütebileceğimiz ortak çalışmalarını değerlendirmek son derece değerli olacaktır.

Mektubumu, hayatını kaybeden Filistin vatandaşları için en içten başsağlığı ve Filistin halkı için acil bir şekilde barış ve refahın yerini bulması yönündeki dileklerimi yineleyerek bitiriyorum. Size en derin saygılarımı sunuyorum.

Saygılarımla,

**Prof. Dr. Muharrem KILIÇ**  
**Başkan**